

1200-talet

1200

Byggår för fyren vid Falsterbo
Universitet finns i Paris.

1200-t

Marco Polo kommer hen från Kina med recept på glass.
Nidaros anlägges (Trondheim)
Förbud mot landsköp. Infördes i alla nordiska länderna
Nyköping. I början av 1200-talet växer en köpstad upp vid Nyköpingsåns mynning. Till stadens försvar byggs ett fästningstorn.
Pepparroten infördes av Benedictinermunkar till Sverige. Ansågs bota tandvärk, högt blodtryck och dövhet. Odlas hos oss främst i Fjärråstrakten.
Vattenkvarnar omtalas i Västgötalagen.
Stadsprivilegier infördes
Svenskarna nådde fram till Göta Älvs mynning
Älvsborgs slott. Befästningsanläggningar redan på 1200-t
Palatset i Vadstena uppfördes under 1200-talets senare hälft
Enligt en gammal gästgiveriförordning skulle gästgivaren till de resandes bekvämlighet 'hålla stång i vägg'. Om den resande i den situationen till äventyrs blev biten av ett svin så 'vare det resandes ensak'.
En kyrkogård anlades i anslutning till kyrkan.

1201

Absalon dör

1201-1222

Johan Sverkersson, kung 1216-1222. Johan var son till Sverker d.y. År 1220 företog han framgångsrikt korståg till Finland. Han avled av en sjukdom och begravdes i Alvastra kloster. Han var den siste av sverkerska kungaätten.

1202

Fjärde korståget börjar

1204

Konstantinopel intages

1205

Estlands Magna Charta

1208

Slaget vid Lena. (nuvarande Kungslena)

1209

Universitet finns i Cambridge.

1210

Slaget vid Gestilren (nuvarande Kungslena)

1215

Magna Charta skrevs under

1217

Femte korståget börjar

1219

Valdemar Sejr grundlägger Reval

1220

Marstrand grundas

1221

Första Svartbrödraklostren - i Lund och Sko - grundas

1222

Snorres Edda

1222-1250

Erik Eriksson (Läspe och Halte) regent 1222-1229 och 1234-1250)

1224

Mongolerna erövrar Sydryssland

1226

Falu koppargruva tas upp

1227

Djingis Khans död

1228

Sjätte korståget börjar

1229-1234

Knut Långe, kung 1229-1234. Födelseår okänt. Knut kom till makten genom att besegra kung Erik Eriksson år 1229. Då Knut avled återkom Erik till tronen. Knut ligger begravd i Skokloster.

1230-1302

Valdemar Birgersson, f. c:a 1230, d. 1302, kung 1250-1275. Var Birger Jarls son och samregerade med sin far till dennes död 1266. Han är den förste kungen av den släkt, som på felaktiga grunder kallas Folkungaätten. Efter Birger Jarls död börjar de brödrastrider, som fortgick i två generationer ända till 1318. Han inledde ett förhållande med sin svägerska, den sköna prinsessan Jutta av Danmark och hon födde honom en son. Som botgöring nödgades han företa en pilgrimsresa till Rom. Vid hans hemkomst gjorde hans bröder, hertigarna Magnus (Ladulås) och Erik, med dansk hjälp uppror och segrade i slaget vid Hova i Västergötland. Valdemar avsattes och Magnus kröntes till Sveriges konung. Han gjorde senare flera försök att återta makten, men utan framgång. Kampen avgjordes slutligen 1288, då han sattes i fängsligt förvar på Nyköpingshus där han avled 1302.

1231

Snorre Sturlasons konungasagor

1237

S:t Gotthardspasset öppnas

1240

Upptecknades Västgötalagen

1240-1290

Magnus Ladulås, f. 1240, d. 1290, kung 1275-1290. Magnus var Birger Jarls andre son och benämndes enligt tidens skick Magnus Birgersson. Tillnamnet Ladulås användes inte under hans livs tid utan dyker upp på sent 1400-tal. Det syftar på hans förbud mot våldgästning, med andra ord han satte lås för bondens lada. Han fick titeln hertig av Svealand av sin far och erhöll Södermanland med Nyköpingshus fäste som län. Han försökte ta makten från sin bror, kung Valdemar, och besegrade honom i slaget vid Hova 1275. Samma år valdes han till kung vid Mora stenar. Vid ett möte på Alsnöhus 1280 (på Adelsö i

Mälaren) införde han det världsliga frälset, d.v.s. skattefrihet för den som kunde ställa en tungt beväpnad ryttare i kungens tjänst. Detta blev ursprunget till adeln i Sverige. Han inrättade riksrådet med kanslern, drotsen och marsken som främsta medlemmar. Den gamla ledningsavgiften, som var avsedd till underhåll av kungens flotta, ersattes med en skatt på jordinnehav. Grundade Klara kloster och frikostiga donationer till Gråmunkekyrkan (nuvarande Ridderholmskyrkan), där han blev den förste kung som fick sin grav.

1244

Jerusalem går förlorat

1248

Slaget vid Sparrsätra
Sjunde korståget börjar
Kyrkomötet i Skänninge. Celibat införs.

1248-1266

Birger Magnusson Jarl regent

1250

Abel kung i Danmark
Stockholms grundläggning

1252

Sorbonne grundas i Paris

1254

Nyköping. Magnus Birgersson (Ladulås) blir hertig av Södermanland. Han bygger ut fästningen till residens åt sig.

1262

Island läggs under Norge

1266

Birger Jarl dör

1270

Åttonde korståget börjar

1272

Marco Polo besöker Kina

1275

Slaget vid Hova
Nyköping. **Hertig Magnus avsätter sin äldre bror, kung Valdemar**, och håller honom inspärrad på slottet till hans död.

1276

Papper börjar framställas vid Fabriano i Italien

1278

Brynolphus blir biskop i Skara

1278-1317

Brynolf Algotsson, biskop i Skara 1278-1317. Vår medeltids förste latinske skald. Av den norske konungen Hakon Magnusson mottog Brynolf år 1304 en tagg ur Kristi törnekrona, vilken under stora högtidligheter fördes till Skara domkyrka, där den sedan förvarades i högaltarets relikgömma.

1279

Alsnöhus uppfört i tegel före 1279

1279-1280

Alsnö Stadga, ett brev utfärdat av Magnus Ladulås, skattefrihet för 'svenner' och för dem som tjänade med stridshäst, dvs. adelskapets införande (jmf 1561,1626 och 1902).

1280

Birger Magnusson, f.1280,d.1321, reg. 1290-1318
Magnus Ladulås inför frälse (adel). Förbjöd våldgästning.

1280

Edsöreslagarna

1280-1318

Valdemar Magnusson, f. c:a 1280, d. 1318. Son till Magnus Ladulås och hertig av Finland. Han gifte sig i likhet med sin bror, hertig Erik, med en norsk kungadotter. Stod på Eriks sida i kampen mot den äldste brodern, kung Birger. Han lyckades 1315 få kontroll över stora delar av Östsvrige. Dödades tillsammans med Erik vid Nyköpings gästabud.

1280-t.

Västgötalagen upptecknas.

1283

Franciskanerklostret byggs jämte slottet i Jönköping

1284

Jönköping får stadsprivilegier av Magnus Ladulås

1285

Gotland till Sverige

Konung Magnus Birgersson utfärdade på herredagen i Alsnö stadgan om en allmän landsfred, gästgiveriernas inrättande, den adliga rusttjänstens införande mm. Detta gav honom namnet Ladulås. Alsnö stadga. (24/8).

1286

I pergamentbrev, nr.917, omnämnes Lydolfstorp (Lekstorp?)
Vetlohärad (Vättle härad) omnämns för första gången. Margareta Carlsdotter erhåller Lydolfstorp.

1290-1318

Birger Magnusson regent

1291

Schweiziska edförbundet

1292

Marco Polo återvänder från Kina

1293

Tyrgils Knutssons korståg till Finland

1299

Oslo blir norsk huvudstad